

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи вивчення психолого-управлінської проблематики.

Тема1. Теоретичні основи психології управління.

1. Психологічна сутність управління. Структура та елементи управлінського циклу.
2. Поняття психології управління, її місце в системі управління.
3. Відмінність між теорією управління (менеджментом) і психологією управління.
4. Принципи та методи психології управління людськими ресурсами.
5. Проблемне поле психолого-управлінської проблематики .

Тема 2. Організаційний контекст психології управління.

1. Організація як об'єкт управління.
2. Основні складові організації: організаційна структура, технологія, організаційна культура, персонал.
3. Соціально-психологічна сутність організації.
4. Вплив різних типів технологій на спілкування, згуртованість і соціально-психологічний клімат структурних підрозділів (департаментів).
5. Суб'єкт і об'єкти управління в організації:
 - 1) суб'єкт управління: індивідуальний (керівник, менеджер) і сукупний (управлінська команда).
 - 2) об'єкти управління: виробничий процес, організація (структурний підрозділ), персонал, група управлінців, зовнішнє середовище, сам керівник.

Тема 3. Особистість керівника. Психологія індивідуального стилю управління.

1. Індивідуальний стиль управління, індивідуальна управлінська концепція як регулятор діяльності керівника.
2. Особистісні детермінанти ефективності управлінської діяльності.
3. Здібності до управлінської діяльності: оцінка, прогнозування, розвиток.
4. Влада як регулятор управлінської діяльності; типи, ресурси влади.
5. Стресменеджмент в управлінській діяльності.

Тема 4. Психологічний зміст основних управлінських функцій.

1. Цілеполагання як функція управління; психологічні критерії «хорошої мети».
2. Планування як координація дій суб'єктів в часі і просторі; психологічні складнощі планування.
3. Психологічні механізми організації як розподіл завдань і ресурсів: делегування повноважень, відповідальність і локус контролю.
4. Психологічна сутність контрольно-оцінної функції в діяльності керівника: навчання і корекція.
5. Специфіка, типологія, стилі ухвалення рішень в діяльності керівника.

Тема 5. Психологія мотивації персоналу організацій.

1. Управління мотиваційним потенціалом співробітників як завдання керівника.
2. Базові теорії мотивації: концепції Ф.Тейлора і Мейо, концепція творчої особистості Г.Олпорта, А.Маслоу, «ХУ-теорія» Д.Макгрегора, теорія «Z» Оучі, теорія мотивації Ф.Герцберга, доктрина «людських відносин» в 60-і роки.

3. Мотиваційні підходи 80-х років: мотивація і очікування (У. Врум); концепція суб'єктивної справедливості (С. Адамс); модель мотивації Лоулера–Портера.
4. Комплексно-методичний та адаптаційно-організаційний підходи до реалізації функції мотивування.
5. Особливості мотивації трудової діяльності в кризові періоди соціального розвитку: інвертування закономірностей.

Модуль II. Психологія взаємодії суб'єкту й об'єкту управління.

Тема 6. Психологічні аспекти управлінської комунікації та взаємодії.

1. Комунікація як функція керівника і засіб існування організації.
2. Внутрішньоорганізаційні комунікації: вертикальні і горизонтальні, формальні і неформальні.
3. Зовнішньоорганізаційні комунікації: зовнішнє середовище організації як об'єкт управління.
4. Загальні правила і принципи побудови ефективних комунікацій. Комунікативна компетентність і культура керівника.
5. Проблема спотворення і неоперативності інформації. Основні види помилок і «бар'єрів» в організаційній комунікації.

Тема 7. Психологія управлінського впливу в діяльності і спілкуванні керівника.

1. Сутність і принципи управлінського впливу.
2. Основні концептуальні підходи до психологічного впливу.
3. Основні принципи і структура психологічного впливу.
4. Одиниці аналізу психологічного впливу в управлінській діяльності.
5. Основні методи, стратегії і прийоми психологічного впливу.

Тема 8. Психологічний вимір організаційної культури.

1. Поняття психології організаційної культури, рівні аналізу організаційної культури.
2. Основні підходи і тенденції в її дослідженні (теорії Е.Шейна, К.Камерона, Р.Куїна, М.І., Ф.Харіса, Р.Морана, А.Н.Занковського, С.А.Ліпатова та ін.).
3. Основні характеристики та параметри організаційної культури.
4. Існуючі типології організаційної культури.
5. Організаційна культура як управлінський інструмент підвищення ефективності діяльності організації.

Тема 9. Конфлікти, маніпуляції і силовий тиск в діяльності керівника

1. Основні причини, типологія, критерії і динаміка розвитку конфліктів в управлінській діяльності.
2. Основні стратегії поведінки людини в конфлікті (по Д. Томасу і Р. Киллмену); «діапазон придатності» кожної з них.
3. Стратегія конструктивного вирішення конфлікту; керівник як посередник у вирішенні конфліктів.
4. Керівник як об'єкт силового тиску і маніпуляцій. Основні стратегії «совладання» в ситуації силового примушення.
5. Психологічний зміст маніпуляцій в організаційно-управлінських відносинах: структура, сценарії, способи профілактики і стратегії протидії

Тема 10. Організація як система, що розвивається.

1. Життєвий цикл організації: етапи, основні моделі організаційного розвитку.
2. Основні види психологічних бар'єрів і типи психологічних позицій співробітників по відношенню до інновацій в організаціях .

3. Соціально-психологічні чинники успішності впровадження нововведень, робота з опорою реорганізації.
4. Оцінка ефективності організаційних змін.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

- 1) Журавлев А.Л. Психология управленческого взаимодействия (теоретические и прикладные проблемы). М.: Изд-во «Ин-т психологии РАН», 2004
- 2) Никифоров Г.С. Психология менеджмента. СПб, 2004
- 3) Кабаченко Т.С. Психология в управлении человеческими ресурсами СПб, 2003
- 4) Самыгин С.И., Столяренко Л.Д. Психология управления.- Ростов на Дону, 1997
- 5) Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Психология управления.- Харьков: ООО «Фортуна-пресс», 1998.
- 6) Гвишиани Д.М. Главные школы и направления теории организации и управления // Организационная психология / Сост. Л.В. Винокуров, И.И. Скрипюк. СПб.: Питер, 2000.
- 7) Карпов А.В. Психология менеджмента. М.: Гардарики, 2005.
- 8) Урбанович А.А. Психология управления .Мн., 2003
- 9) Занковский А.Н. Организационная психология. М.: ФЛИНТА; МПСИ, 2004.

10) Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология. СПб.: Речь, 2000.

Додаткова література:

- 1) Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология / Пер. с англ. СПб.: Питер, 2001.
- 2) Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. Для руководителя практика.- М., 1991
- 3) Шейн Э. Организационная культура и лидерство. – СПб.:Питер.- 2002.
- 4) Казмиренко В.П. Социальная психология организации. – Киев: МЗУУП, 1993.
- 5) Ньустром Дж.В., Дэвис К. Организационное поведение / Пер. с англ. СПб.: Питер, 2001.
- 6) Психология управления. Хрестоматия/ Под ред. Д.Я.Райгородского – Самара, 2006.
- 7) Управленческое консультирование/Под ред. М. Курба.- М., 1993.
- 8) Дилтс Р. НЛП: навыки эффективного лидерства. Спб,2002.
- 9) Почепцов Г.Г. Имиджелогия.- М., 1998
- 10) Швальбе Б., Швальбе Х. Личность, карьера, успех. - М, 1993
- 11) Лютенс Ф. Организационное поведение. М,1999
- 12) Ли Якокка Карьера менеджера .М,1990- гл.У.Ключи к искусству управления.
- 13) Дизель П.М., Мак-Кинли Раньян У. Поведение человека в организации. - М., 2003
- 14) Уэллс Стюарт Босс многоликий. - Спб,2002.
- 15) Андреева Г.М. Социальная психология. - М., 2007.
- 16) Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе. – Спб, 2003.
- 17) К.Купер, Ф.Дейв. Организационный стресс. – Харьков, 2007.
- 18) Карамушка Л.М., Філь О.А. Формування конкурентоздатної управлінської команди. – Київ, 2007.

- 19) Могилевкин Е.А. Карьерный рост: диагностика, технология, тренинг. – Спб, 2007.
- 20) Кроль Л., Пуртова Е. Управленческая культура организаций. – М., 2004.